

Městský soud v Praze

Slezská 9
120 00 Praha 2

Ke sp. zn. 5 A 44/2021

datovou zprávou

V Praze dne 17. července 2023

Žalobce:

Ing. Vojtěch Razima

nar. 6. 12. 1968

bytem Pražská 1148/59, Praha 10

zastoupen advokátem Mgr. Pavlem Uhlem
se sídlem Kořenského 15, Praha 5

Žalovaný:

Ministerstvo vnitra

se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

Osoba zúčastněná na řízení:

Správa Pražského hradu

příspěvková organizace Kanceláře prezidenta republiky

IČ: 493 66 076

se sídlem Hrad I. nádvoří č.p. 1, Hradčany, 119 08 Praha

zastoupena prof. JUDr. Janem Křížem, CSc., advokátem
se sídlem Rybná 9, 110 00 Praha 1
i.s. JUDr. Michal Morawski, advokát

Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

I.
Úvod

1. Osoba zúčastněná na řízení (dále též „SPH“) si tímto dovoluje soudu předestřít doplnění svých předešlých vyjádření.

II.
Doplnění argumentace SPH

2. Ačkoliv SPH nechce hlouběji hodnotit motivaci žalobce, je poměrně evidentní, že důvodem pro podání žaloby byla snaha o otevření Hradu veřejnosti, tedy odstranění plošných kontrol u vstupu do areálu Pražského hradu a dosažení proklamace toho, že *de facto* Hrad patří lidem a tito mají právo se po areálu pohybovat.
3. Tohoto základního cíle nepochybně bylo již dosaženo. Od okamžiku inaugurace nového prezidenta republiky došlo ke změně náhledu na danou problematiku, která se navenek projevuje mj. např. zásadním omezením režimových opatření při vstupu do areálu Pražského hradu, kdy počínaje dnem 17. 4. 2023 je vstup do areálu Pražského hradu podmíněn jen namátkovými kontrolami.
4. Od počátku tohoto řízení je též zřejmé, že žalobcova argumentace ústavně zakotveným právem svobody pokojného shromažďování je v tomto kontextu zcela zástupná a má sloužit k prosazení výše uvedeného cíle, když Náměstí U Sv. Jiří není typickým ani vhodným místem pro shromažďování, neboť se jedná o velmi omezený prostor s velkým množstvím českých i zahraničních turistů a jiných návštěvníků Hradu.
5. K pořádání, demonstrací, happeningů a jiných shromáždění jsou zcela běžně užívány prostory daleko vhodnější, např. Letenská pláň, Václavské náměstí, ale i Hradčanské náměstí atd.
6. Osoba zúčastněná na řízení na tomto místě znovu opakuje, že ona i samotný prezident republiky si jsou plně vědomi ústavních práv všech občanů, ctí je a v nejvyšší možné míře se je snaží šetřit. Rozhodně není cílem SPH ani pana prezidenta komukoliv bránit v projevu či shromáždění nebo kohokoliv jakýmkoliv jiným způsobem omezovat.
7. SPH setrvává na svém již dříve prezentovaném stanovisku, že se v případě Pražského hradu a zejména v tomto řízení rozhodujícím Náměstí U Sv. Jiří **nejedná o veřejné prostranství definované v § 34 zákona o obcích**. Toto náměstí totiž **není přístupné bez omezení a ne vždy také slouží obecnému užívání** (V areálu Pražského hradu včetně Náměstí U Sv. Jiří platí např. Dopravní řád upravující podmínky vjezdu, výjezdu, pohybu a stání vozidel na území areálu Pražského hradu, či Návštěvní řád areálu Pražského hradu, který je závazný všem osobám vstupujícím do areálu Pražského hradu a obsahuje soubor závazných pravidel pro chování těchto osob. Oba tyto řády stanovují

omezení pro vstup/vjezd, přičemž nejsou postaveny na svévolné snaze omezit přístup, nýbrž inkorporují objektivní podmínky pro provoz v rámci areálu Pražského hradu.).

*Přílohy: Návštěvní řád a jeho dodatek č. 1
Dopravní řád*

8. Limity přístupu a užívání Náměstí U Sv. Jiří jsou dány skutečností, že na Pražském hradě, jehož je toto náměstí součástí, sídlí osoba prezidenta republiky, jehož pravomoci jsou určeny Ústavou. Nelze tedy srovnávat prostory Pražského hradu jako sídla hlavy státu s prostory dětského hřiště, či parku primárně sloužícím volnočasovým aktivitám, jak učinil zdejší soud v rozsudku č. j. 5 A 44/2021-48. Ačkoli je přístupnost do těchto prostor (Pražský hrad a dětské hřiště či park) v části shodně limitována předem stanovenou otevírací dobou, nad rámec limitace přístupu dle otevíracích hodin vstupuje při rozhodování o skutečnosti, zda se u Pražského hradu jedná o veřejné prostranství i ta skutečnost, že v prostorách Pražského hradu dochází k výkonu ústavních pravomocí a povinností prezidenta republiky (vyplývající zejména z čl. 62 a 63 Ústavy). Postavení areálu Pražského hradu je zcela jedinečné a neporovnatelné s jinými prostory.
9. Jinými slovy, přístup do Pražského hradu není limitován pouze předem danou otevírací dobou jak je tomu u zmiňovaného hřiště či parku, ale zejména výkonem protokolárních resp. ústavních funkcí prezidenta republiky, kdy dochází k předem veřejnosti (a leckdy i samotným zaměstnancům SPH či Kanceláře prezidenta republiky) nepředvídaným omezením při vstupu (zákazu vstupu) do prostor Pražského hradu (např. při nedávné návštěvě prezidenta Ukrajiny Volodymyra Zelenského), či k omezením užívání prostor Pražského hradu (nástupní audience nových mimořádných a zplnomocněných velvyslanců, kdy je Náměstí U Sv. Jiří užíváno jako odstavná plocha pro vozy Policie České republiky - ostatní nádvoří slouží taktéž k odstavení vozů, jak je patrné na přiložené fotografii pořízené při nástupní audienci nových mimořádných a zplnomocněných velvyslanců v úterý dne 4. dubna 2023 v 10:00 hodin). Nejedná se tedy o nějaké vedlejší prostranství, jak naznačuje žalobce ve svém podání. Náměstí u Sv. Jiří je pro bezpečnost celého objektu Pražského hradu i prezidenta republiky významné, neboť zde v budově č. p. 2 sídlí Útvar ochrany prezidenta České republiky (tzv. Hradní policie) a část tohoto náměstí slouží jako parkoviště policejních vozů a v případě větší akce též jako odstavná plocha pro další vozidla.

Příloha: Fotografie ze dne 4. dubna 2023

10. Neveřejnost charakteru Náměstí U Sv. Jiří též podporuje skutečnost, že i zde Hradní stráž provádí vnější ostrahu a zabezpečuje jeho obranu, stejně jako celého areálu Pražského hradu (v době otevírací doby Pražského hradu pak kontrolu nad bezpečností

zajišťují smíšené hlídky složené z příslušníků PČR a Hradní stráže), a to na základě zákonného zmocnění v ustanovení § 28 odst. 1 písm. a) zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. Pražský hrad, včetně Náměstí U Sv. Jiří, je také objektem důležitým pro obranu státu ve smyslu § 29 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

11. V případě napadení Hradu musí Hradní stráž neprodleně zahájit režim obrany Pražského hradu, který je ještě přísnější než vojenské střežení areálu. V případě zhoršení celkové bezpečnostní situace (vyšší stupeň ohrožení teroristickým útokem, násilné nepokoje atd.) může také Policie ČR rozhodnout o zavedení bezpečnostních kontrol na vstupu do areálu Pražského hradu a zvýšením bezpečnostních opatření.
12. Skutečnost, že Náměstí U Sv. Jiří není veřejným prostranstvím má své dobré důvody. Výkon ústavních pravomocí prezidenta republiky, jakož i skutečnost, že prezident republiky je vrchním velitelem ozbrojených sil, je stížena mnoha bezpečnostními riziky, k jejichž vyhodnocování dochází plynule v čase a vede, resp. může nutně vést, k předem nepředvídatelné regulaci přístupu do prostor Pražského hradu a tedy faktickému omezení jeho užívání.
13. V tomto směru pak nelze Pražský hrad srovnávat s jakýmkoliv jiným prostranstvím, neboť v České republice neexistuje jiné místo, na kterém by docházelo k tak častému omezení užívání z důvodu konání protokolárních a ústavních akcí. Ať již plánovaná regulace vstupu do prostor Pražského hradu (otevírací doba), či ad hoc omezení vstupu, je vedeno snahou o co nejvyšší ochranu a omezení bezpečnostních rizik vůči prezidentu republiky, oficiálním návštěvám Pražského hradu, turistům a v neposlední řadě i občanům ČR. K těmto omezením je přistupováno zodpovědně a je snahou odpovědných míst minimalizovat jejich dopady na veřejnost.
14. SPH tedy musí na závěrech, že se nejedná o veřejné prostranství, nadále trvat. Pakliže by byl konstatován opak, tedy že Náměstí U Sv. Jiří bezvýhradně splňuje zákonnou definici veřejného prostranství, znamenalo by to ve své podstatě, že by se shromáždění konala bez předchozího vědomí/souhlasu SPH, čímž by na jedné straně mohlo dojít k omezení ústavních a protokolárních pravomocí prezidenta republiky (pokud by se ve stejný den konalo shromáždění a ústavní/protokolární záležitost), či by na druhé straně mohlo dojít k omezení svobody pokojného shromažďování za předpokladu, že by bezpečnostní složky rozhodly o uzavření prostor Pražského hradu z bezpečnostních důvodů v den konání shromáždění. Pakliže by se SPH dovídalo o konání shromáždění 5 dnů předem, nebylo by schopno jakkoli koordinovat předem plánované akce (včetně ústavních a protokolárních činností) s oznámeným shromážděním.

15. Jak bylo již opakovaně uváděno, SPH v žádném případě neusiluje o omezování shromažďovacího práva občanů, potřebuje si však uchovat kontrolu nad tím, kdy se tato shromáždění konají, aby nebyly narušeny základní funkce sídla hlavy státu, coby míst protokolárních akcí, k nimž nezřídka potřebuje využít prostory Náměstí U Sv. Jiří i jiná prostranství Pražského hradu. Pro názornost si proto SPH dovoluje v příloze č. 2 podat výčet aktivit takových aktivit za poslední 4 měsíce, od dubna 2023 dosud.

Příloha: Výčet protokolární akcí konaných na Pražském hradě v období duben – červenec 2023

16. Jak již SPH uváděla dříve, ze skutečnosti, že zákonodárce v § 1 odst. 4 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, explicitně zakázal konání shromáždění v blízkosti budov Parlamentu České republiky (přičemž tato místa jsou nepochybně veřejnými prostranstvími).
17. Cílem této právní úpravy dle komentářové literatury je *„zajištění nerušenosti jednání a rozhodování tak, aby zákonodárci nebyli ovlivněni bezprostředním tlakem mas, ale i zajištění volného přístupu k místům, která jsou určena k jednání těchto sborů, ještě předtím, než tyto sbory začnou jednat“*.
18. Jinými slovy, předmětné ustanovení sleduje zájem na nerušeném výkonu funkcí obou komor Parlamentu a osobní bezpečnosti jejich členů i bezpečnosti celé instituce.
19. Totožný zájem na nerušeném výkonu funkce a bezpečnosti jeho úřadu i jeho osoby samotné se nepochybně dotýká též nejvyššího ústavního činitele, prezidenta republiky. Tento postoj ve světle recentní zjevné radikalizace společnosti nabývá o to více na významu.
20. V tomto ohledu by mementem měly být donedávna nemyslitelné a zcela nepředvídané události ve Washingtonu, D.C. ze dne 6. ledna 2021, kde rozlícený dav násilím vnikl do budovy Kongresu Spojených států amerických, kde měl Senát slavnostně potvrdit výsledky voleb prezidenta USA, ve kterých neuspěl úřadující prezident Donald Trump. Na jeho prohlášení o neuznání výsledku voleb reagovaly mj. krajně-pravicová uskupení, domobranecké skupiny či zastánci konspiračních teorií, zaktivizovali se, začali kooperovat a společně plánovat útok na Kapitol. Před Kapitolou se shromáždilo na 53 tisíc demonstrantů, mnoho z nich ozbrojených, úmyslně prošlo mimo ochranné detekční rámy, odhady mluví o 2 tisících ozbrojených demonstrantech, pohybujících se v přímé blízkosti Kapitolu. Krátce před 14. hodinou rozbili demonstranti okna Kapitolu a vnikli dovnitř a obsadili evakuované sídlo Senátu. Aby zabránili vniknutí do Sněmovny reprezentantů, příslušníci ostrahy a policie použili donucovací prostředky, slzný plyn a hrozbu střelnými zbraněmi. Přesto část demonstrantů proniklo i do jednacího sálu

sněmovny. Část útočníků chtěla zajmout poslance, a dokonce je i zabít. Při potyčkách bylo zraněno více jak 50 policistů, jeden z nich po úderu hasicím přístrojem zemřel. V objektu byly posléze nalezeny 3 výbušné systémy.

21. Bezprecedentním zásahem do chodu instituce zde nebylo jen narušení klíčového jednání Senátu USA, ale též záměr újmy na zdraví a osobní svobodě zákonodárců USA, proniknutí davu do osobních kanceláří členů Kongresu, a to včetně kanceláře předsedkyně Sněmovny reprezentantů Nancy Pelosiové. Došlo též k odcizení citlivých materiálů a k poškození vybavení Kapitolu.
22. Bez násilí se neobešly ani protesty před veřejnými institucemi EU v Bruselu. V prosinci 2021 a lednu 2022 protestovalo zejména kvůli zpřísnění protipandemických opatření v ulicích Bruselu několik tisíc lidí, kteří pochodovali směrem k sídlu Evropské Komise. Cestu jim přehradila policie a došlo k násilným střetům, při nichž bylo zraněno několik desítek osob.
23. Bohužel nelze obdobné excesy vyloučit ani v České republice. Dokladem toho budiž pokus o vniknutí davu po skončení protestního shromáždění proti vládní politice do budovy Národního muzea dne 11. 3. 2023. V tomto případě radikalizovanému davu stačila banální záminka, a sice vyvěšení ukrajinské vlajky na budově muzea. Na schodech před muzeem došlo k potyčkám s policií, nejagresivnějších bylo několik desítek lidí. Policie 18 demonstrantů zajistila, po několika výzvách a příjezdu těžkooděnců se demonstranti rozešli. Nechceme raději domýšlet, čeho by mohl být obdobně naladěný dav schopen v případě výkonu prezidentské pravomoci, která by se mu zdála kontroverzní.
24. Ostatně hrozba násilí se nevyhýbá ani moci soudní. Dne 30. května 2023 se v době konání hlavního líčení u Městského soudu v Praze před budovou soudu sešlo několik desítek podporovatelů obžalované Jany Peterkové, kteří se násilím pokusili vtrhnout do soudní síně, přičemž vylomili dveře. Na místo byly povolány posily Justiční stráže a Policie ČR, které bránily v dalším pronikání demonstrantů do soudní síně. Soudní jednání bylo přerušeno, veřejný pořádek byl nastolen posléze.
25. Jakkoliv složky odpovědné za zajištění bezpečnosti Pražského hradu i prezidenta republiky neponechávají nic náhodě, zájem na nerušeném výkonu nejvyšší ústavní funkce a na bezpečnosti úřadu prezidenta republiky a jeho osoby získává ve světle výše uvedeného na stále vyšším významu a jeho ohrožení nelze ospravedlnit minimálním zásahem do svobody shromažďovací v podobě nemožnosti konat shromáždění v prostorech Pražského hradu bez souhlasu Správy Pražského hradu, nadto za situace, kdy k tomuto existuje řada objektivně vhodnějších míst.

26. Na tomto místě je tedy třeba si uvědomit, že žalobce svým zatvzrelým postojem k dané problematice v situaci, kdy jeho cílů již bylo dosaženo, potažmo soud svým případným výrokem, může kvůli v průměru jednomu shromáždění za dva roky mj. ohrozit bezpečnost prezidenta republiky, jeho hostů, dalších ústavních činitelů i zaměstnanců KPR a SPH a zaměstnanců dalších subjektů (PČR, Metropolitní kapituly, nájemců atd)
27. Závěrem tedy SPH shrnuje, že je ze shora uvedených důvodů (jakož i těch uvedených v předchozích podáních) názoru, že se v případě Náměstí U Sv. Jiří o veřejné prostranství nejedná, tudíž ve smyslu § 5 zákona o právu shromažďovacím má svolavatel povinnost zajistit si písemný souhlas vlastníka pozemku. Zároveň však konstatuje, že co se týče výkonu práva svobody pokojného shromažďování, dbá všech ústavních práv a k prostorám Pražského hradu přistupuje tak, že se jedná o majetek České republiky, tedy všech občanů ČR, který pouze spravuje, při výkonu vlastnických práv tak v nejvyšší možné míře šetří práv občanů republiky.

III.

Závěrečný návrh

Osoba zúčastněná na řízení navrhuje, aby soud žalobu v celém rozsahu zamítl a přiznal osobě zúčastněné na řízení právo na náhradu nákladů řízení.

Správa Pražského hradu